

Komu przysługuje odprawa emerytalna

Anna Sosnowska Kancelaria Radcy Prawnego

radca prawny, ekspert prawa pracy

Odprawa emerytalna przysługuje pracownikowi spełniającemu warunki uprawniające do renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę lub emeryturę. To odprawa pieniężna w **wysokości** jednomiesięcznego wynagrodzenia. Pracownik, który otrzymał odprawę, nie może ponownie nabyć do niej prawa.

Przesłanki nabycia prawa do odprawy emerytalnej

Zgodnie z art. 92(1) § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. **Kodeks pracy** (tekst jednolity: Dz. U. 2014 r. poz. 1502) dalej jako: „Kodeks pracy”, **pracownikowi** spełniającemu warunki uprawniające do renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę lub emeryturę, przysługuje odprawa pieniężna.

W myśl orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 r. w sprawie o sygn. akt. II PK 224/10, LEX 817521, odprawa emerytalna jest świadczeniem powszechnym, ale powszechność ta jest realizowana w sposób wyznaczony przez konkretne przepisy. Warunkiem nabycia tego świadczenia jest zaistnienie związku czasowego między zakończeniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury.

Bez względu na rodzaj umowy o pracę

Odprawa emerytalna przysługuje pracownikowi przechodzącemu na emeryturę. Konsekwentnie dla nabycia prawa do odprawy emerytalnej nie ma znaczenia okres zatrudnienia u danego **pracodawcy**. Bez znaczenia pozostaje również rodzaj umowy o pracę czy podstawa pracowniczego zatrudnienia.

Związek czasowy i przyczynowy

Należy mieć na uwadze, iż warunkiem nabycia odprawy emerytalnej jest zaistnienie związku czasowego pomiędzy zakończeniem stosunku pracy a nabyciem prawa do **emerytury**. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 r., sygn. akt. II PK 149/10, LEX nr 794983, przypadkowy związek czasowy między ustaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury nie może być potraktowany jako "przejście na emeryturę" w rozumieniu art. 92(1) § 1 Kodeksu pracy.

Przykładowo można wskazać, iż w ocenie Sądu Najwyższego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2000 r., sygn. akt. I PKN 81/00, OSNP 2002/11/265), rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika z winy pracodawcy (art. 55 § 1(1) Kodeksu pracy) nie może być uznane za ustanie stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę (art. 92(1) § 1 Kodeksu pracy), wobec czego **pracownikowi** nie przysługuje odprawa pieniężna, choćby przed rozwiązaniem stosunku pracy posiadał ustalone prawo do emerytury.

Wysokość odprawy

Zgodnie z art. 92(1) § 1 Kodeksu pracy, odprawa pieniężna stanowi równowartość jednomiesięcznego wynagrodzenia pracownika.

Jedna odprawa

Zgodnie z art. 92(1) § 2 Kodeksu pracy, **odprawa emerytalna** jest świadczeniem jednorazowym, które można nabyć jeden raz. W ślad za wyrokiem Sądu Apelacyjnego z 8 sierpnia 1998 r., III APa 53/98, LexPolonica nr 1909589, ustawodawca wprowadził możliwość wielokrotnego przechodzenia na emeryturę, lecz wykluczył możliwość żądania wypłaty odprawy emerytalnej za każdym razem.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 lipca 2011r. , sygn.. akt. II PK 51/11, OSNP 2012/17-18/219 stanął natomiast na stanowisku, iż przepis art. 92(1) § 2 Kodeksu pracy nie stanowi podstawy prawnej wykluczającej prawo do drugiej lub dalszej (uzupełniającej) odprawy emerytalnej, gdy uprawnienie takie dla pracownika wynika z prawa płacowego obowiązującego u **pracodawcy**. Nie jest więc wykluczone prawo do kilku odpraw emerytalnych, jeżeli pracownik jest równolegle zatrudniony u różnych pracodawców i przechodzi na emeryturę równocześnie lub kolejno od wszystkich pracodawców.

Zrzeczenie się prawa do odprawy emerytalnej

Pracownik nie może zrzec się prawa do odprawy emerytalnej. Aczkolwiek odprawy emerytalne nie zostały normatywnie zakwalifikowane do wynagrodzeń za pracę, jako "inne świadczenia" podlegają ochronie na równi z wynagrodzeniem za pracę. Zrzeczenie się wynagrodzenia objęte jest zakazem z art. 84 Kodeksu pracy. Zakaz ten ma charakter bezwzględny. **Pracownik** nie może zrzec się wynagrodzenia przez żadną czynność prawną. Nie może zatem zawrzeć w ugodzie zrzeczenia należnego mu wynagrodzenia, jak również zrzeczenia prawa do odprawy emerytalnej. Taka czynność jako sprzeczna z prawem musiałaby być uznana za nieważną. (zob. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2012 r., sygn. akt. I PK 229/11, LEX nr 1232231).

Opodatkowanie odprawy

Odprawa emerytalna podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych tak jak wynagrodzenie za pracę (wyrok SN z dnia 7 marca 2002 r., III RN 44/01, OSNAPiUS 2002, nr 22, poz. 538).

Anna Sosnowska Kancelaria Radcy Prawnego

radca prawny, ekspert prawa pracy

Artykuł został opublikowany na stronie internetowej serwisu kadry.infor.pl w 2015 roku; stan prawny: 2015 rok; www.kadry.infor.pl

Nota prawna: Kancelaria Radcy Prawnego Anna Sosnowska informuje, że powyższy artykuł może nie zawierać aktualnego stanu prawnego oraz nie stanowi porady prawnej i nie może być w taki sposób rozumiany. W celu uzyskania indywidualnej porady lub konsultacji prawnej skontaktuj się bezpośrednio z Kancelarią.